

קובץ מילואים בביאור עיני
ראש השנה

ענין 'בנין המלכות'
פסוקי שופרות
ראש השנה שחל בשבת
יתקע בשופר גדול

תדפיס

ימי הסליחות תשפ"ה

ב"ה

'פרק א

בנין המלכות

חידוש של השפעת החיות עבור השנה החדשה בראש השנה

מהו ענין 'בנין המלכות' שמבואר בספרים? מהו מעלת חידוש
ההשפעה האלקית של ראש השנה על כל השנה?

נמשכת השפעה חדשה על כל
השנה החדשה.

וכך ביארו בספרי הסוד³, אשר
בראש השנה כל הדברים חוזרים
לקדמותם, ועבודת בני ישראל
בראש השנה ובעשרת ימי תשובה
הוא לעורר רצון והשפעה חדשה
על כל השנה. וזהו תוכן הדברים
המבואר בספרי הסוד, אשר בערב
ראש השנה נעשה 'סילוק' החיות,
כי החיות וההשפעה שנמשך
בראש השנה של השנה שעברה
כבר נסתלק למעלה כי בא לזמן
קצוב של שנה אחת, ואחרי זה
החיות עולה ומסתלקת.

וכך מבואר בספר התניא⁴ בפירוש
הפסוק "עיני ה' אלקיך בה
מְרִשִׁית השנה ועד אחרית שנה"⁵,
אשר הפסוק מדייק לכתוב
"מרשית השנה ועד אחרית שנה",
שישנו "ראשית" של השנה, ויש
סוף של השנה, ו'עיני ה' הם על

בראש השנה נמשכת השפעת החיות על השנה החדשה

בפנימיות התורה מבואר¹, אשר
ראש השנה אינו רק היום הראשון
של השנה, אלא שהיא ה'ראש'
לכל השנה, והיינו אשר בדוגמת
הראש שממנו באה השפעת
החיות אל כל הגוף, כמו כן בראש
השנה נמשכת השפעת החיות
האלקי על כל השנה החדשה.
ובדרך זו ביארו בתורת החסידות
דיוק לשון הכתוב שנאמר 'תקעו
בחדש שופר' סתם, מבלי לפרט
איזה חודש ובאיזה חג יתקעו את
השופר, ורק שחכמינו ז"ל דרשו
שהכוונה בפסוק זה היא על
תקיעת שופר בראש השנה².
שהטעם לכך הוא כי בראש השנה

¹ על פי לקו"ת ד"ה שוש אשיש בה'. ד"ה אתם
נצבים היום. ד"ה תקעו. מאמר ד"ה תקעו
תשל"ה.

² וכלשון חז"ל "איזהו חודש שהחג מתכסה בו הוי
אומר זו ראש השנה", והיינו

³ ראה פרי עץ חיים ושער הכוונות ראש השנה.

⁴ על פי תניא, אגרת הקודש, סימן י"ד.

⁵ דברים יא, יב.

באה חיות חדשה, הרי בכל עת
ובכל רגע בא התחדשות החיות
של העולם?

והביאור בכך הוא, אשר החידוש
של ראש השנה הוא שאז נמשכת
'פנימיות החיות' והוא התענוג
והחיות פנימי של הבריאה. כי
בדוגמת עבודת האדם, שימשיך
לעשות את עבודתו ולמלא את
תפקידו גם כאשר אין לו חשק
ורצון לעבוד עבודתו, כמו כן
העולם קיים במציאותו גם כאשר
ישנו סילוק הרצון. כי ה'סילוק' של
ערב ראש השנה הוא רק
שמסתלקת החיות פנימי והתענוג
על בריאת העולם, אמנם הקיום
של העולם בחיצוניותו נמשכת בלי
שינוי. ונמצא שתוכן עבודת יום
ראש השנה הוא לעורר את הרצון
הפנימי ואת התשוקה הנעלמת על
מעשה בראשית.

וכך דרשו גם פירוש פנימי בלשון
הפסוק "בכסה ליום חגינו"⁶, אשר
הלשון "בכסה" מתפרשת גם
מלשון כיסוי, שהחשק והתענוג על
העולם מתעלמת וחוזרת למקורו.
ועבודת האדם "תקעו בחדש
שופר" הוא לעורר את הרצון
שיתגלה וימשך השפעה החדשה.

ארץ-ישראל מראשית השנה ועד
לסופה. ולא נאמר בפשטות,
שעיני ה' הם משגיחים על הארץ
תמיד. ואם-כן למה נאמר בפסוק
'מראשית ועד אחרית'.

וביאר בעל התניא, שנרמז בזה כי
באמת ברכת ה' אכן נמשכת
ב"תחילת השנה", ושורה עד
"אחרית שנה" ואז מסתלקת.
ובתחילת השנה החדשה, ישנה
המשכת ברכה חדשה עבור
השנה החדשה. וזה שנאמר "עיני
ה' אלקיך בה" שמורה על
ההשפעה החדשה, שנמשכת
לעולם בתחילת השנה החדשה.

חידוש החיות של ראש השנה על

'המחדש בכל יום תמיד

מעשה בראשית'

והנה, ידועים הדברים אשר קיום
העולם תלוי על הכח האלקי
המהווה אותו. וכפי שאומרים
בברכת קריאת שמע "המחדש
בטובו בכל יום תמיד מעשה
בראשית" שהקב"ה מחדש את
העולם בכל יום תמיד. ואילו ה'
הקב"ה מסלק את הכח
ההתחדשות לרגע ח"ו ה' העולם
חוזר להיות כפי שהיתה לפני
הבריאה.

ועל פי זה צריך ביאור מהו
החידוש של ראש השנה, שאז

מדוע נקבע יום בריאת האדם להחשב להיות ראש השנה לכל הבריאה

והנה, משמעות עבודת האדם ופעולתו יתבאר בעומק יותר כאשר נקדים לבאר מדוע נקבע יום ראש השנה, שהוא זכר לבריאת העולם, ביום בריאת האדם שהוא ביום הראשון של חודש תשרי, ומדוע לא נקבע היום של ראש השנה ליום כ"ה אלול, כי אז נברא העולם.

ואכן, מבואר בספרים אשר מעלת יום השישי למעשה בראשית הוא בגלל זה שאז נברא אדם הראשון, ואז אמר הקב"ה 'נעשה אדם'⁷ וברא את האדם שהוא בחיר הנבראים. אך עדיין צריך ביאור, הרי המאמר 'נעשה אדם' הוא מאמר שיצא מפי הקב"ה כמו שאר המאמרות, ומדוע נשתנתה דינו שביום בריאתו נקבע יום ראש השנה.

שאלה זו מתחזקת כאשר נזכיר את המובא בדברי חז"ל⁸ שבמאמר 'בראשית' נכללים כל שאר עשרה מאמרות. ואם כן, הרי אילו מעלת אחד בתשרי הוא על המאמר 'נעשה אדם', ה' צריך להיות ראש השנה ביום כ"ה אלול, כן שבו נכלל גם כן המאמר

'נעשה אדם'. עוד ה' יכולת לקבוע כ"ה אלול בתור ראש השנה על כל הבריאה, ויום א' בתשרי ליום ראש השנה עבור האדם לבד.

ומוכרחים אנו לומר, שיש מעלה וחידוש מיוחדת בבריאת האדם אשר בגלל כן יום בריאתו נקבע להיות 'ראש השנה', לא רק מצד המאמר 'נעשה אדם' אלא בגלל מעלה אחרת. וצריך ביאור מהו.

מעלת האדם 'ויפח באפיו נשמת חיים' ועבודתו להביא חיות אל כל העולם

המעלה והחידוש של יום א' בתשרי הוא כי אז נמשך הנשמה האלקי אל האדם, וכפי שנאמר 'ויפח באפיו נשמת רוח חיים'⁹. ובזוהר הק' מבואר שהמעלה בכך היא ש"מאן דנפח מתוכי נפח"¹⁰, כי נפיחה בא מתוכיות ומפנימיות האדם, ודורש מאמץ. ואילו בכדי לדבר דברים בעלמא אין צורך למאמץ ואין ההבל בא מפנימיותו.

ומובן הדבר שהביטוי 'דיבור' ו'נפיחה' אינם אלא בדרך משל בכדי לבאר את המשמעות הפנימית במהות בריאתם, כי הרי אין להקב"ה דמות הגוף ח"ו. אלא ש'דברה תורה בלשון בני אדם'¹¹ בכדי לבאר את ההפרש שבין

9

10

11

7

8

וכפי שביארנו, שענינו של ראש השנה הוא לעורר את התענוג ואת הרצון הפנימי של הקב"ה במעשה בראשית. ולכן דוקא על ידי עבודת האדם, בהיות שבא משורש פנימי למעלה, ביכלתו לעורר את התשוקה ואת התענוג של הקב"ה במעשה בראשית. ומדבר זה עצמו מובן גם מהות עבודת האדם ביום ראש השנה, שהוא גם לעורר את התענוג והתשוקה הפנימית שלו לה'.

תקעו בחודש סופר, שייטאר לעולם

חק לישראל על גשמיות

נשמת האדם לבין שאר הברואים. כי החיות של כל שאר הברואים אינו אלא חיות חיצוני, ונבראו על ידי ה'עשרה מאמרות', בדוגמת כח הדיבור שאינו אלא כח חיצוני לבד. אמנם לגבי הנשמה, כיון שהיא באה מהפנימיות שלמעלה, לכן נאמר לגבה הלשון 'ויפח'.

והנה, לא רק זה שהנשמה היא עומדת במעלה על שאר הברואים, אלא שהאדם הוא גם מביא ומשפיע חיות בכל הבריאה. וכפי שביארו על הפסוק "ויהי האדם לנפש חי"¹², שכוונת הפסוק אינו בא לומר שנכנס נשמה אל האדם, כי הרי כבר נאמר "ויפח באפיו נשמת חיים". אלא שהכוונה ב'נפש חי' המובא כאן היא שהאדם הוא ה'נפש חי' של העולם. כי על ידי עבודתו הוא מביא חיות פנימי לכל העולם כולו.

דוקא עבודת האדם בעולם

מגלה את החיות והתענוג

למעלה בברואי עולם

על פי דברים אלו יתבאר הטעם לזה שיום א' בתשרי הוא ראש השנה' לא רק למין האדם שנברא ביום זה, אלא גם לכל הבריאה כולה. כי על ידי עבודת האדם בא השפעת החיות אל כל העולם כולו.

בנין המלכות

מתוך שיעור הרב יוסף קליין

פירוש תשובה הוא לחזור ולהתקשר,

וצ"ב מהו ענין 'זכרון', וכפי הקב"ה שוכח ח"ו.

'שופר', צדו אחד צר וצדו אחד רחב, 'מן המיצר קראתי', וישנם דינים שונים בתקיעת שופר. עוד יש דין 'שיתאדמו פני התוקע', ואר הקהל יסתכלו בפני התוקע. וצ"ב מהו הענין בזה.

ענין 'בנין המלכות' וענין

ה'נסירה'

האמת היא, שבשאר הענינים יש הענין בדרך הפשט, ויש ענינים בדרך הרמז. אך נושא 'בנין המלכות' כל כולו הוא ענין פנימי.

ויסוד הדברים הוא¹³, שכאשר הקב"ה ברא אדם הראשון נאמר 'ויברא אלקים את האדם' והיו 'דו פרצופין'¹⁴, והקב"ה בנה את חוה מ'צלע' של אדם הראשון, 'ויבן את הצלע'¹⁵. וכדוגמת כן הוא ענין בנין המלכות, שאכן יש בה כל הענינים, אבל הם בעלם, באופן

ריבוי הענינים של ראש

השנה נקודתם אחת

יש בראש השנה ריבוי ענינים: יש ענין יום הדין, יש ענין התשובה, יש מצות היום בשופר, יש 'זכרונות', ויש מנהגים שונים. ומובן הדבר שכל ענינים אלו קשורים זה בזה.

וכן יש ענין 'מלכויות' שמצינו הרבה בעניני ראש השנה, וצריכים להבין מה הם הקשר של כל ענינים אל, כלומר מה הוא ענינו של ראש השנה.

בכל אחד מדברים אלו ישנם פרטים רבים. ולדוגמא, ענין יום הדין. שאומרים 'כל באי עולם באים לפניך כבני מרון', ואם כן מן הראוי שהיה יום הדין שלהם ביום בריאתם, ומדוע יום הדין שלהם הוא ביום בריאת האדם.

ענין התשובה הוא ששתי בני אדם, שיש להם ערך זה לזה, חוזרים אחד אל השני, כמו שהיו חברים מקודם. אך בין נברא לבורא אין ערך ויחס, כי בריאת העולם היה בדרך אתערותא דלעלילא מצד עצמו, ואיך יש בנו את הכח לעורר זאת מחדש. וצריכים להבין מהו ענין התשובה.

¹³ ע"פ פרי עץ חיים, שער ראש השנה.

¹⁴ ברכות סא, א. ילקוט שמעוני ב, ז'.

¹⁵ בראשית ב, כב.

עוד צ"ב, הרי מבואר שכלפי המלך אין העם חשובים כלל, והם כמו זבובים בעלמא. ואם כן מהו החשיבות בעבודתם של ביטול, שזה דוקא מעורר אצל העם הרצון והתשוקה להיות מלך.

*

ההבדל בין מדת המלכות לשאר המדות

והדבר יתבאר, שכל עיני ראש השנה טובים על עיני 'בנין' המלכות.

וצריכים אנו לבאר מהו עיני 'מלכות' ומהו עיני ה'סילוק' ו'בנין' של מלכות.

ראשית כל, מהו עיני מלכות. יודעים אנו שבכל אדם ישנו 'שכל' ו'מדות'. 'מוחין' הם האדם כשהוא לעצמו, בלי קשר עם אנשים אחרים. וכפי שרואים, שחכמים גדולים, כאשר רוצים להתעמק בענין, הם מתבודדים מאחרים, כי טבע המוחין הוא להשאר בעצמו ולהתקשר בדבר עמוק שמתבונן בו. אמנם מידות הם להיפך, שכל עינים הוא להתקשר עם אחרים.

ועל דרך זה למעלה, שיש עיני 'י"ה' ויש 'ו"ה', ומבואר בחסידות, אשר 'י"ה' הוא עיני מוחין, ו'ו"ה' הוא עיני המידות. אך זה לאבד אינו מספיק, כי יש גם עיני

של 'נקודה בעלמא', וצריכים אנו לבנות אותה ולפתח אותה.

ונמצא שספירת המלכות היא שונה משאר הספירות, שכל שאר הספירות נבראו בתחלה באופן שלם, ואילו מלכות נבראת באופן שהיא חסירה וצריכה 'בנין'.

עוד צריך ביאור איך על ידי עבודת בני ישראל בשופר נעשה 'בנין' המלכות.

עוד צ"ב, למעשה, כולם שואלים, מה נפעל לביל ראש השנה, היאך העולם קיים, ואם העולם קיים באופן של 'חיצוניות', אם כן מדוע חשוב שיהי' 'בנין המלכות'. ומדוע צריכים לבנות אותה מחדש בכל שנה.

בעשי"ת אומרים בכל יום 'שיר המעלות ממעמקים' ועל ידי זה נעשה 'בנין' המלכות¹⁶. וצ"ב, הרי עיני בנין המלכות הוא שיהי' המלכות ספירה שלם, 'פרצוף', והרי עיני זה נפעל כבר בראש השנה, ואם כן מדוע צריכים לזה עשרת ימי תשובה. ומכורחים אנו לומר שישנם כאן שתי פרטים,

---

¹⁶ שער הכוונות דרושי ראש השנה (לפני דרוש א') קרוב לתחלתו. פע"ח שער תפלות ר"ה פ"ז. סידור אריז"ל במקומו. מג"א או"ח סנ"ד סק"ב בשם כתבים. עט"ז או"ח ר"ס תקפב. סידור אדמו"ר הזקן במקומו. וראה גם לקו"ת דרושים לר"ה רד"ה שיר המעלות ממעמקים (סב, ב).

המלכות, שאין מלך בלא עם' וכל ענין הדיבור הוא עבור הזולת.

ובא לזה שאלת תם, באם מדות מספיק לקיום העולם, כי 'זכור רחמיך וחסדיך כי מעולם המה'¹⁷, אם כן ממדות עצמם צריכה להיות בריאת העולם. והתירוץ לזה הוא כי 'מדות' הם 'שייכים' אל הזולת, ואילו מלכות הוא 'בשביל הזולת'.

מדות: שלימות של האדם

מלוכה: הנהגה עבור אחרים
ולבאר דבר זה, נבאר חילוקים שונים שיש בין 'מדות' ל'מלכות'¹⁸:

הבדל פשוט בין מדות למלכות הוא, כמבואר במאמרים, שיש ענין של מדות כלפי בהמה, יכולם לרחם על בהמה. הבדל נוסף, ש'מדות' שייכים על בן, ואילו 'מלוכה' אינו שייך על בנים. ונמצא שמדת המלוכה דורשת שתי תנאים, שיהי' דמיון ביניהם, אבל באופן של ריחוק.

שינוי נוסף הוא, שענין המלכות בא בתחלה באפן של העלם, ואילו המדות הם באופן של גילוי. ולדוגמא, אדם נורלמי אינו רוצה להיות מלך, כי בדרך כלל, רוב בני אדם שנולים על עצמם עול המלוכה, הרי זה עבורם עול. אמנם יש ענין נפשי בכל אחד,

והוא הרצון להנהגה. ודבר זה אינו מובן, כי מדוע ירצה להיות מלך. ודבר מעניין, שכאשר אחד נתמנה לשררה, הרי ירצה בכל תוקף לעמוד על עמדו. והיינו שענין המלוכה דורש מהאדם שיקבל עליו עול זו, וכאשר כבר נכנס למלוכה, יעמוד בו.

ענין נוסף, ש'מלכות' קשור עם ענין הדיבור. וכלשון הפסוק 'ידבר עמים תחתינו'¹⁹, שפירושו להנהיג עמים, כי המלך מנהיג את העם על ידי דיבורו. דיבור הוא כח שהוא נעלם בטבע, ודרוש זמן כדי לגלות אותו. ולכן דורש זמן עד שתינוק יתרגל לדבר וכן כאשר אומרים לאדם 'דבר' לא ימצא מילים מיד. כי מדות באים ממילא, ואילו דיבור דורש מהאדם שהוא יגלה את האור שיש בהעלם בנפשו.

והוא בדוגמת הלבנה, שאין לה שום אור משל עצמה, אלא כל ענינה הוא לגלות את האור השמש, וכמו כן הדיבור אינו רק הדרך לגלות המדות שבלב.

הבדל נוסף, שהמלכות כולל פרטים, כי המלוכה על מספר אנשים גדול יותר עושה המלך גדול יותר. משא"כ במדות, שאין ההבדל כל כך. ולדוגמא, בדיבור, צריכים לדעת עם מי מדברים,

¹⁷ תהלים כה, ו.

¹⁹ תהלים מז, ד.

עצמו, אלא שהוא שהאדם אינו מוגבל ב'עצמו' אלא שהוא יכול להתפשט אל השני.

ובמילים אחרים: ב'מדות', הרי מי שיש לו חבר טוב, יש לו חיים טובים יותר. אך ב'דיבור' אין האדם מקבל שום מעלה מזה שהוא מדבר אל אחרים. כי האדם עצמו הוא שלם גם בלי הדיבור.

הכח המיוחד של דיבור:

שהאדם 'יצא' מעצמו

ולכן מוכרחים לומר, שזה שיש באדם כח הדיבור הוא נובע מעצם הנפש, ואשר בגלל זה אינו מוגבל להיות 'עצמו', אלא שיוכל להתפשט גם אל השני. הרי שהדיבור לכתחילה בא באופן של העלם ובאופן של נקודה. ולכן, כדי לגלות כח הדיבור צריכים לכתוב, כדי לגלות באדם שכל ענינו אינו 'עצמו'. ולכן נוגע כאן הפרטים.

ובפשטות, מי שרוצה לגמול חסד, הרי 'הוא' רוצה להשפיע חסד, ומקיים תשוקה זו על ידי העני. אבל העני עצמו אינו חשוב כאן. ואילו ב'מלכות' כל ענינו הוא להשפיע אל השני, ולכן מעניין אותו השני.

לסיכום: מדות שייך אל הזולת, ויש בו חלק מהאדם. מלכות כל

אמנם במלכות ה'פרטים' אינם נוגעים.

מדות 'שייך' אל הזולת

דיבור 'בשביל' הזולת

וההבדל שבין כל חילוקים אלו הוא יסוד אחד פשוט: והוא, כי 'מדות' הוא חלק מציור האדם, שיש לו שכל ויש לו מדות. אמנם 'מלכות' אינו עבור האדם עצמו, אלא הם עבור אחרים. וכפי שרואים במשטות, שמי שאין לו מדות טובות, או שמוחו מטומטם, חסר אצלו במהותו. אמנם בדיבור, כאשר אדם אינו יכול לדבר, הרי החסרון הוא רק עבור הזולת, ואילו לאדם עצמו יש בו כל הענינים.

ונמצא, שענין הדיבור אינו 'שייך' אל הזולת, אלא שהוא 'בשביל' הזולת.

ובעומק יותר, כל המושג של מלכות הוא כאילו דבר הזרוע בנפש האדם, אבל אינו שייך אל האדם עצמו.

כלומר, שהקב"ה ברא את האדם, שיש בו מוחין ומדות, ושוב הטביע בו הכח שיהיה לו שייכות עם השני. ענין הדיבור שיש אצל ראובן אינו בשביל עצמו, כי כל ענינו הוא רק כדי ליתן נתינת מקום אל השני. ונמצא, שכל המציאות של דיבור אינו בשביל

ענינו הוא עבור הזולת, והוא ה'זולת' כפי שנמצא אצלו.

וכן יובן אודות ענין זה למעלה, שאילו הי' העולם נברא רק על ידי ה'מדות' הקדושות, אז יהיו נבראים שנרגש בהם שכל ענינם הוא הבורא, וכדי שיהי' עולם של פרטים, דרוש מדת המלכות.

הצורך 'לבנות' הוא רק

במלכות ולא במדות

ונחזור לענינו, מהו פשט בזה שלקב"ה יש מדת המלכות, אשר אילו הי' עולם של מדות, הי' נרגש רק הקב"ה. ובכדי שיהיו נרגשים נפרדים, אזי לזה דרוש מדת המלכות, כדי שיהו פרטים של זמן ומקום. ונמצא שמלכות אינו הקב"ה בעצמו כביכול, אלא כפי שענין העולם מתחיל, היינו פי שהוא תופס מקום אצלו ית'.

ועל זה צ"ב, הרי ביארנו, ש'מדות' הוא השלימות שלי, ומלכות הוא על ה'זולת'. ואם כן צ"ב מדוע יש מדות על הזולת ואין מלוכה על הזולת. הרי ה'מלכות' היא השייכות אל הזולת, וא"כ הי' צ"ל ענין המלכות שייך על בהמות ולמדות לא יהי' שייכות של התעוררות על בהמה. ושאלה זו מדגיש את הענין שלנו עוד יותר.

משל של הדיין ובעלי דין
יש משל ידוע²⁰ בנוגע לענין אחר, אמנם חסידים משתמשים במשל זו גם על נקודות אחרות. המשל היא על דין תורה בין שתי אנשים, שיש דין תורה והדיין פוסק שראובן צריך לשלם לשמעון מאה דולר.

בפשטות, שתיהם מדברים על אותו נושא, אבל באמת מבין כל אחד אשר כל אחד עוסק בענין אחר. הדין עוסק בסוגיא בחושן ומשפט, והוא ממציא מהו מסקנת הסוגיא אליבא דהלכתא, והוא אומר מהו הפסק דין'. והיינו שעל דיבורו הוא אומר ברכת התורה. אמנם הבעל דין עוסק במשאו ובמתנו, ואכן הוא קובע עתים לתורה, אמנם אצלו כל הנושא הוא על ההכנסה.

הנפק"מ ביניהם הוא כאשר כאשר נרד לגופו של דבר על כמה מדובר. אצל הדיין, אין הבדל בין מאה דולר למאה אלף דולר, כי אצלו נוגע רק מהי הפסק דין. אמנם אצל הבעל-דין, הרי כאשר מדובר אודות סכום גדול יעשה רעש על זה שפסקו נגדו. כי הוא עוסק בעיני כסף. אבל אילו

²⁰ לקו"ש ח"ו, יתרו שיחה ב'. וראה שם בנושא ההוא, שיש כאן גם דיעה שלישית, והוא השוטר שמטרתו לקיים הפסיק דין, ואינו נוגע אליו לא הסוגיא ולא סכום הממון.

מדובר על ממון כפי שהוא 'כלול' בתורה, לא נוגע על כמה מדובר.

אצל מדות אין 'נודע' הזולת

מלכות כל ענינה הוא הזולת

ועל דרך זה יש האופן כפי שה'דיין' ובענינו, המדות, מסתכלים על דבר, שאצלו כל המציאות של העני הוא היכי תמצא איך לעשות חסד. ולדוגמא, הוא משכים בבוקר ומחליט שרוצה לקיים מצוות צדקה, ומוצא עניים שונים, הרי כל המציאות של העני הוא כדי שיוכל ליתן צדקה.

ובזו הוא החידוש בנושא דין, אשר בכח הדיבור 'נוגע' הזולת, ויש הבדל בין אחד למליון. כי אילו הי' העולם נברא על ידי מדות לבד, הרי בעולם הי' נרגש רק הבורא, ולא הי' הבדל בין ימין ושמאל, בדוגמת זה שאין הבדל להגביר בין עני אחד להשני, ואין הבדל אצל הדיין באם יש שלושה דיני תורה באותו הסוגיא אמנם בכמות שונה של כסף. ובמילא לא הי' מציאות של 'זמן ומקום', כי ההתחלקות אפשר רק כאשר יש 'זולת', ויש' פרטים'. אמנם כאשר בכל דבר נרגש רק שזהו הקב"ה, אזי אין הבדל כלל בין דבר אחד להשני.

וזוהו הפירוש שנאמר בשער היחוד והאמונה²¹ שנקודת ההתחלה של העולם, זמן ומקום, הוא בספירת המלכות. וזהו החילוק בין 'שייך' אל הזולת, או 'בשביל' הזולת.

וכיון שדבר זה הוא פלא, שיהי' דבר שאינו מציאות שלי, לכן צריכים יגיעה לפועל זאת. ולכן אי אפשר להיות מלך על בהמה, ואי אפשר לדבר אל הבמה. כי אילו הי' הזולת רק 'היכי תמצא' עבור האדם, אזי לא משנה מהו הזולת, כי בכלל אין אנו מסתכלים על זולת. אבל אילו אכן מסתכלים על הזולת, הרי נוגע הזולת, ולכן אי אפשר להיות דיבור אל בהמה, כי מכיון שצריכים 'זולת' לכן אין כאן מלוכה.

מדות או שכל משנים אופן

הדיבור ונרגשים בו

אחרי הבנת ענין 'מלכות', שפירושה הוא 'זולת', ומזה הוא המקור לנבראים, נוכל לחזור לעניינו בביאור ענין מלכות, ובזה נחזור לעניינו. למשל, בדוגמת היחס בין אב לבנו, הרי אז באם האב הוא בריא, אזי האב תומך את בנו ומכלכל אותו, ומדבר עמו וחושב עליו, ומבין אותו. היינו שהוא מבין את בנו. ובדוגמת כן הוא להיפך, כאשר הבן קשור אל

²¹ תחילת פרק ז'.

להחזיק קשר עם חברותא טובה,
הרי מן הראוי לעורר קשר זו.

אמנם, מה נעשה כאשר חסר גם
בקשר שכלי, ולדוגמא כאשר
רואים החברותא שאין אחד מבין
את השני, אזי אי אפשר להחזיק
את הקשר על ידי המוח.

ולכן צריכים לחזור למדריגה נעלה
עוד יותר, ולדוגמא, לחזור אל
המוח, ולקראות מצד המוח איך
לעורר את הקשר הזה, ולדוגמא,
לעורר הקשר הפנימי שלהם, או
באם יש מחלוקת בין אבא לבנו
מחמת ממונות, אזי יש צורך
לעורר את הקשר הפנימי שלהם.

סילוק' מדת המלכות' והדרך לעורר אותן

זוהו הפירוש שנעשה 'סילוק'
במלכות. מלכות הוא כמו הדיבור.
'מלכות' בבנינה הוא כאשר
בדיבורו נרגשת המדות והשכל
שלו, והיינו שנרגש ה'פנימיות' של
המלכות. ואזי גם אז ישנו קשר
זה, אבל הוא ריק. והסילוק הוא
עד המקור. וזהו כל ענין המאמר,
לבאר שהסילוק הוא עד שלורשו,
כי אין לו שום שייכות לזה.

אלא מאי, שה'שלד' החיצוני של
סדר השלשלות עדיין קיים. ומה
הכוונה בכך שהיחס של הקב"ה
אל העולם עדיין קיים – שהקב"ה
עדיין מקיים העולם. אמנם אחרי

האב, אזי אוהב אותו ומבין אותו.
כי אילו אוהב אותו ואינו מבין
אותו, אזי מובן הדבר שחסר
בקשר שלהם.

והנה, לא רק זה שבכל מדריגה
יש יחס, אלא שיש שוני ביחס של
הדיבור או המעשה מאחר שיש לו
קשר במוחין או במדות. כי
ההרגש של המדות או המוחין
פועל שינוי באופן הדיבור, וכפי
שרואים במוחש שדברי אהבה
נאמרים ברכות, ו'דברי חכמים
בנחת נשמעים'²². ולכן אפילו באם
מדברים על דבר פשוט, שהבן
צריך דבר טכני, הרי כאשר האבא
מדבר אל בנו על דברים אלו,
מורגשים בדיבוריו 'נפשו יצא
בדברו'²³, הקשר הפנימי שיש בין
האב אל בנו.

חיזוק קשר חלש על ידי

התעוררות שייכות פנימי

וככה צריך להיות באופן בריא.
אמנם כאשר קשר זה נחלש, וכמו
שתי חברים, אשר עם הזמן
נחלשה הקשר שלהם, אזי צריכים
לחזור ולעורר קשר זה. כי לכל
אחד מהם יש מעלות, והרגש זה
בא לכתחילה על ידי הרגש, ועל
ידי זה יכולים להוליד מחדש קשר
זה. וכיון ששכל הוא דבר הבריא,
ובשכל מובן הדבר שיש צורך

²² קהלת ט, יז.

²³ שיר השירים ה, ו.

שנעשה התעוררות התשוקה בעולם, שזהו ה'נתאוה הקב"ה'.

עבודת ראש השנה – גילוי השייכות הפנימי

להקב"ה

ומהו צעקה זו המגיע מן ה'עצם' - הוא תוכן ענין התשובה. וכפי ששאלנו שכל המהלך של תשובה אינו מובן, כי הרי הרס הקשר. והתירוץ הוא שכל ענין התשובה הוא להגיע למדריגה שלא הי' בו שום הרס, כי מגיעים אל נקודה פנימית של האבא, שבעומק לבו הקשר שלו אל ה'בן עדיין קיים.

וזוהו ענין תקיעת שופר, 'מן המציר', מהריחוק של האב אל בנו, שזה מעורר גילוי. ולכן נאמר שצ"ל 'עד שיתאדמו פני התוקע', שכאשר תוקעים מתגלה הדם של התוקע, שהוא הפנימיות שלו. ולכן מסתכלים בפני התוקע. והענין בזה, כי יתכן שייכות 'אחור באחור' היינו שאין אחד מסתכל על השני. אמנם קשר פנימי הוא 'פנים בפנים', היינו שאחד מסתכל על השני. ולכן מסתכלים על פני התוקע, שבדוגמת זה שאנו מסתכלים על התוקע, כמו כן השייכות הפנימי שלנו עם הקב"ה.

וזוהו גם המבואר בתוכן ההבדל בין קבלת עול של ראש השנה לקבלת עול של כל השנה. אשר

כן בא יחס פנימי, והוא שיש לקב"ה תענוג בעולם, שייכות פנימי, והוא הרצון של 'אנא אמלוך', והוא ה'נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים'.

בדבר היחס של האבא אל ה'בן, אזי כאשר חסר בקשר זה, יש קושי, אבל אין זה נוגע לעצם מציאותו. אמנם לגבי הבורא ונברא, הרי ההסתכלות של הבורא על הנברא קובע את מציאותו, וכי היות שהנברא בא על ידי דבר הוי', לכן כאשר חסר בדבר הוי' אין לו לנברא מציאות, כי הוא 'ריק', אך כאשר יש רצון ותענוג לנברא, אזי יש לו מציאות, ויש עולם בעל תוכן.

אבל איך עושים זאת, הרי ישנו 'סילוק'?

ולזה נחזור אל המשל שביארנו, שצריכים להגיע אל המקור של הרצון, ובדוגמת אב ובן, שהדרך לעורר את הרצון של האב הוא על ידי זה שמעוררים את הרצון של האב. וזהו העבודה של בנין המלכות, 'ממעמקים', שהצעקה היא מהעומק שלנו, וזה מגיע אל העומק של הקב"ה. וכאשר מעוררים את העצם של האב, ובנשמל, של הקב"ה, הרי זה מעורר את הרצון והתשוקה בכל הכוחות, עד לכח הדיבור והמעשה. ובענין בריאת העולם,

פעול", "תאנה צווחת שבת היום"²⁴, שהעולם יצעק אלקות.

ורק שאין אנו נוגעים אל כל הענין, וכל עבודתינו אינו אלא המשכה מוגדרת, כי הוא גילוי מוגבלת. וכמבואר בענין י"ב גבולי אלכסון וי"ב חדשי השנה, שמבואר שמה בפרטיות איך שכל דבר בא בהמשכה רק על שנה אחת, ולכן כאשר מסתיים המשכה זו לשנה אחת, אזי יש סילוק, והסילוק הוא באותו מקום שצעקנו, ולכן צריכים לעורר את הרצון ממדריגה עמוקה יותר, כי צריכים להגיע לנקודה נעלית עוד יותר. ולכן בכל שנה יורד 'אור חדש שלא הי' מאיר מעולם', כי ההמשכה החדשה על השנה החדשה באה ממדריגה נעלית יותר.

וזוה ענין תשליך וי"ג מדות הרחמים, שאומרים הנוסח 'מי קל כמוך' וענין עשי"ת, שהם גם ענין של בנין המלכות. ונחזור אל המשל שהבאנו. שיתכן לפעמים, שהבן צועק 'אבא', וכידוע שפעם אחת התפלל אדמו"ר מהר"ש ואמר שהעיקר אינו הצעקה 'אבא', אלא העיקר הוא הגעשרי מפנימיות הנפש. ויתכן לפעמים שלתינוק יש געשרי, והוא מתעורר ומחבק את בנו, ואוהב אותו בכל לבו. אך אחרי יומיים

כללות העבודה של קבלת עול בראש השנה הוא 'קבלת עול כללי', ואילו כל השנה ההדגשה של קבלת עול היא על הנהגתו במעשה בפועל.

והיינו שקבלת עול של ראש השנה הוא הזהות שלנו, שהוא יהודי, ולכן הוא בשמחה, כי אין זה דבר נוסף על מציאותו, אלא שהוא מגלה את העצם שלו. ולכן הוא בשמחה.

קיום העולם בליל ר"ה

בדוגמת דיבור בלי חשק

ושאלנו, מה נעשה בקיום העולם בליל ראש השנה – התירוץ הוא שזהו בדוגמת הדיבור של האב עם בנו, שעדיין ישנו מציאות של עולם.

תפלות ר"ה על הגאולה

ולמה צריכים לעורר זאת כל שנה בכל ראש השנה. התירוץ הוא, שבאמת אין אנו מגיעים אל הע.. כי הענין של ראש השנה וענינו של משיח הוא אותו הענין, 'וידע כל פעול כי אתה פעלתו', שיתגלה בעולם ה'. וזהו אותו הנעין של ראש השנה, שיתגלה הפנימיות בגלוי. ואנו מתפללים להקב"ה שיש מציאות של עולם, ומבקשים שיתגלה הפנימיות של העולם, 'כל

וענין י"ג מדות הרחמים הוא שיש
'ב' עומקים', עומק לפנים מעומק,
כי צריכים לעורר לא רק את הרצון
והעצם, אלא צריכים לעורר גם
את הגילויים, כי צריכים כלים
אמיתיים שישארו על כל השנה.
ונמצא שהעבודה של עשי"ת הוא
להמשיך את זה לכוחותיו
הפנימיים, כדי שיהיו 'כלים'.

יתכן שהכל חוזר למצבו הקודם.
וכפי שרואים שמגיעים אל חתונה,
והכל בידידות, אמנם אחרי כן הכל
חוזר. וזאת כי העצם אכן מתגלה,
אבל זה עדיין לא פעל שינוי
בה'כלים' באמת.

ולכן, מן הראוי הי', אשר אחרי זה
שרקדו יחד, ישבו האב ובנו ביחד
לשוחח אחד עם השני, שכל אחד
יבין את השני, מה יסוד חילוקים
ואיך יוכלו לבוא להבין אחד את
השני. כי צריכים לשנות את
הכלים שיהיו בהתאם. וזהו ענין
עשרת ימי תשובה.

פסוקי שופרות

ענינים ומשמעותם ב'בני המלכות

מדוע יש צורך לאמירת 'פסוקי שופרות' בשעה שיש תקיעת שופר בפועל? מהו החשיבות ב'אמר'ו בדיבור בפה? ומדוע פעולה זו באה דוקא על ידי פסוקים בתורה שבכתב?

מכלל הלשון 'כדי שתמליכוני עליהם' ויצא, אשר דוקא על ידי אמירת הפסוקים האלו אנו מכתירים את הקב"ה עלינו ועל כל העולם. והיינו, אשר לא מספיק עצם ענין ההמלכה, בזה שאנו תוקעים בשופר ובזה שאנו אומרים בתפלת היום "מלוך על העולם כולו בכבודיך", כי דוקא על ידי אמירת הפסוקים בא ענין הכתרת הקב"ה על העולם. ומובא בספרים שהטעם הוא "כדי להביא ראיות מן התורה".

וצריך ביאור מהו הענין בזה.

הכתרת הקב"ה בא דוקא

על ידי אמירת הפסוקים

ולבאר הדברים נקדים בקצרה ענין 'מלכות', זכרונות ושופרות, שביארנו בארוכה, שענין 'מלכות' הוא להכתיר את הבורא עלינו ולקבל עולמלכותו, 'זכרונות' הוא לעורר את הזכרון על בני ישראל,

הכתרת הקב"ה בא דוקא

על ידי אמירת הפסוקים

²⁵ אמרו חז"ל, שהקב"ה מבקש מבני ישראל "אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה, ובמה בשופר". ועל יסוד זו, תקנו חז"ל שלושה סרכות מיוחדות במוסף של יום ראש השנה, והם 'מלכיות זכרונות ושופרות', ובכל אחד מהם עשרה פסוקים בענינים. בברכה הראשונה אנו מזכירים עשרה פסוקים שבהם נזכר ענין המלוכה, בברכה שני' אנו מזכירים עשרה פסוקים שיש בהם ענין הזכרון, וכן בברכה שלישית אנו מזכירים עשרה פסוקים אשר כל אחד מהם הוא ענין שונה בעניני תקיעת שופר.

²⁵ על פי לקוטי שיחות חלק ל"ד, סוף השחיה לראש השנה. ספר המאמרים ר"י"ץ. מאמר ד"ה להבין ענין רשב"י. ענין פסוקי שופרות – ד"ה ראש השנה תרצ"ו, ספר המאמרים ק'ונטרסים חלק ג'

וענינם של 'שופרות' הוא לעורר את עצם הרצון של הקב"ה עלינו, והתעוררות זו באה מתפלתנו מעומק הנשמה, וזה מתגלה ומתעורר עלידי תקיעות אנו תוקעים בשופר.

והתעוררות זו באה מתפלתנו מעומק הנשמה, וזה מתגלה ומתעורר עלידי תקיעות אנו תוקעים בשופר.

[ויסוד הדברים יתבאר על פי מה ששובא ונתבאר כבר בפרקים הקודמים, שבכל שנה, בערב הראש השנה מסתלקת ועולה

וכך נתבאר ענין התשובה של ראש השנה, שתכיתה הוא כוונת לב האדם לה', וזה דוקא מעורר את מדת המלכות, והיינו הרצון להתפשט על עולמות.

מעלת השבחים לעורר מעלותיו

ונקודת הביאור בזה יתבאר על פי משל ממהלך עבודתו של מלך גשמי. אשר מלך שהוא רם ומתנשא על עבדיו, עד שהתפשטות גדלותו לעבדיו אינו אלא מחיצוניותו. וכפי שביארנו, שהעם צריכים לבקש ממנו להמלוך, ועל ידי כך מתעורר המלך להתרצות להם לקבל עליו עול המלוכה. וזהו תוכן ענין השבחים שבהם משבחים את הבורא, שזהו בכדי לעורר את ההשפעה הבא ממנו יתברך, שיבוא אל המקבלים. וזהו ענין הזכרונות, לעורר את הרצון למלוכה שנמצא בה שהי' פנימיות חכמתו ורצונו בהתפשטות המלוכה, שהם הבל ורוח פיו יתברך, שהם המקור לנשמות ישראל.

התורה מגלה את הדברים העליונים אל העולם הזה

אחרי הקדמה זו יתבאר הטעם והחשיבות של אמירת הפסוקים: עבודתנו בעולם הזה הוא לעורר ולגלות אהבה זו העצמית שישנו שריו' וטמונה בנפש האדם, ומעורר את גילוי האהבה. וזהו ענין אמירת הפסוקים, שכן ענין התורה הוא לגלות מההעלם, והתורה היא הכלי שעל ידה יתגלה בעולם אור עליון זה.

תורה 'אור' שהיא מגלה

ומאירה אל העולם

ובגלל טעם²⁶ זה נראית התורה "תורת אור", בגלל שכל היא דרכה של תורה, לגלות ולהאיר את הדברים הנעלים, שיאירו למטה בארץ, ולמטרה זו אנו אומרים פסוקי שופרות²⁷.

וזהו הטעם שנקראת התורה בשם 'ברית', וכמו שכתוב "אלה דברי הברית", וכמאמר "אין ברית אלא תורה" וכתוב 'אם לא בראתי יומם ולילה'.

על ידי התורה מתגלה

הקשר הפנימי של ישראל

בה'

וביאור הדבר: מובא בספר הזוהר "תלת קשרים מתקשראן דא בדא, ישראל אורייתא וקודשא בריך הוא". בדרך הפשט נראה שהכוונה היא שבני ישראל מתקשרים עם התורה, ועל ידי התורה נעשים בני ישראל מקושרים עם הקב"ה.

אמנם לפי זה הי' יוצא שישנם רק שני קשרים, הקשר שבין ישראל לתורה, והקשר שבין התורה עם הקב"ה, ומדוע ישנם שלושה קשרים?

אלא מדברים אלו מובן, שאכן ישנה קשר שלישי, והוא הקשר הישיר בין ישראל להקב"ה, שהיא עמוקה יותר מהקשר שנעשה על ידי התורה. והיינו שעל ידי הקשר שנעשה על ידי תורה מתגלה הקשר הפנימי והעצמי שיש בין בני ישראל להקב"ה. ואכן, קשר זה מכוסה, ועל ידי התורה היא מתגלית.

ועל דרך זה יתבאר גבי טעם אמירת פסוקי שופרות. שנתבאר לעיל שבערב ראש השנה מסתלקת הרצון של הקב"ה על העולם, וזהו תוכן עבודת בני ישראל בראש השנה, לעורר את הרצון הנעלם של הקב"ה על ישראל.

'במה בשופר' בפסוקים

ובתקיעות

ביאור אחד ב'במה בבשופר' הוא שהכוונה הוא על תקיעת שופר, והביאור השני הוא שהכוונה על פסוקי ששופרות

'שמע ישראל' הוא ענין

מלכיות

²⁶ תרצ"ט עמוד 27. ואילך.
²⁷ לקוטי שיחותחלק לד' סוף השיחה על ראש השנה.

ראש השנה שחל בשבת

מדוע דחו מצוות עשה מן התורה משום חשש קל? האם
ה'תקיעות' בבית המקדש שוים לתקיעות במדינה

כי היא ממשיכה בעולם את
החיות האלקי על השנה החדשה.

עוד צריך ביאור מדוע דחו חז"ל
קיום מצוות שופר בראש השנה,
ולא דחו מצוות אכילת מצה בפסח
שחל בשבת וכיוצא בה.

ונקודת הביאור בזה הוא, כי
כאשר ראש השנה חל ביום
השבת, אזי ענינו של השופר
נפעלת בדרך ממילא על ידי
השבת, ולכן אין צריך כל כך
לתקיעת שופר.

פעולתו של תקיעת שופר:

לעורר הרצון להיות מלך

וכדי לבאר דבר זה, עלינו תחלה
להבין ענינו של שופר, וענינו של
יום השבת.

בנוסף לכך שתקיעת שופר הוא
קיום מצוות עשה מן התורה, הנה
השופר רומז גם על ענין התורה,
ועל ידי תקיעת שופר אנו מכתרים
את הקב"ה להיות מלך עלינו ועל
כל העולם. וכפי שהביאנו הביאור
בזה בארוכה, שהקב"ה מבקש

מפני מה דחו המצוה של תקיעת שופר מפני חשש

בעלמא

נאמר במשנה²⁸ "יום טוב של
ראש השנה שחל להיות בשבת
במקדש היו תוקעין אבל לא
במדינה", ומבואר בגמרא²⁹
הטעם בדבר, אשר מן התורה אכן
מחוייבים אנו לתקוע, וזה שאין
אנו תוקעים הוא מחמת הגזירה,
שמא יהי' עם הארץ שלא ידע איך
לתקוע, וילך אצל חכם ללמדו,
ונמצא שעבר על איסור הוצאה
בשבת.

ובמאמרים רבים³⁰ בא השאלה,
איך דחו מצוות תקיעת שופר,
שהיא 'מצוה רמה ונשאה', משום
גזירה זו. שאלה זו מתחזקת בכך
שמצוות שופר היא 'מצוה כללית',

²⁸ ראש השנה פרק ד', משנה א'.

²⁹ ראש השנה כט, ב.

³⁰ לקוטי תורה נו, א ואילך. סידור עם דא"ח
שער התקיעות רמ, ג ואילך. מאמרים ד"ה
יום טוב של ראש השנה תרנ"ט, תרס"ה,
תרס"ו, תש"ג, תשל"ה, תשמ"ב, ועוד.

מעבודת הנבראים, שזה מעורר את ההשפעה עבור השנה החדשה.

פעולתו של תקיעת שופר נפעלת בדרך ממילא ביום השבת

ובזה יתבאר מדוע בשבת אין צורך לתקוע בשופר. כי הרי ענינו של תקיעת שופר בראש השנה הוא לעורר את התענוג המוחלט של הקב"ה בעבודתו, אשר הרצון להיות מלך על העולם בא מחמת התשוקה והתענוג שיש לקב"ה בעבודתם של בני ישראל. וכמאמר חז"ל "במי נמלך – בנשמותיהם של צדיקים"³², והוא התשוקה לעבודתם של כל אחד מבני ישראל, שהם כולם "ועמך כולם צדיקים".

והרי ענינו של שבת הוא עונג, "וקראת לשבת עונג"³³, ובמילא ביום השבת נמשכת התענוג שלמעלה בעבודתו בדרך ממילא. ולכן אין צורך לתקוע בשופר, כי שבת עצמו פועלת הענין של שופר.

מאתנו 'אמרו לפני מלכיות כדי שמתליכוני עליהם.. ובמה בשופר'.

ובפסרי הסוד³¹ מבואר בארוכה שההשפעה של חיות האלקי כדי להחיות העולם בא רק על שנה אחת לבדה, ובערב ראש השנה מסתלקת החיות של השנה שעברה. ועבודתם של בני ישראל בתקיעת שופר ובאמירת הפסוקים מתוך ביטול לה', היא המעוררת את ה'רצון' למלוכה והיא המביאה את ההשפעה החדשה על השנה הבאה.

והוא דוגמא על כך מענין הכתרת מלך גשמי, אשר לפני הכתרתו כמלך אין לו צריכים העם לעורר בו את הרצון והתשוקה לקבל עליו עול המלוכה, ותשוקה זו מתעוררת כאשר המלך רואה את העם שהם מתבטלים אליו ומבקשים ממנו להיות מלך עליהם. וכאשר המלך רואה את גודל התשוקה של העם לקבל אותו עליהם להיות מלך, הרי זה מעורר את הרצון הפנימי והנעלם שיש לו בטבע נפשו, לקבל עליו עול המלוכה להיות למנהיג העם.

ובדוגמת כן בראש השנה מסתלק החיות של העולם ועולה למעלה, ועבודתו בראש השנה היא לעורר את התענוג של הקב"ה

³² בר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג.
³³ ישע'י נח, י'ג.

³¹ ראה בזה תניא, אגרת הקודש, סימן יד.

אמירת פסוקי שופרות ממשיך ההשפעה לעולם

הזה

אך עם היות שבראש השנה אין צריכים לתקוע בשופר, מכל מקום צריכים לומר פסוקי שופרות. והטעם לזה הוא, כי אכן ביום השבת נמשכת התענוג שלמעלה בדרך ממילא.

אמנם כדי שיבוא המשכה זו לידי גילוי למטה בעולם, הנה דבר זה נפעל דוקא על ידי אמירת פסוקי התורה, כי הרי ענינה של תורה הוא להמשיך את הדברים הנעלים שיומשכו למטה. והוא כעין המעלה של פסק-דין, שהיא פועלת המשכה והשפעה למטה בעולם הזה.

בזמן בית המקדש גם

תקיעת שופר הי' באופן של 'זכרון תרועה'

והנה, ההימנעות מתקיעת שופר בראש השנה הוא תקנה מדרבנן, אבל מדאורייתא עדיין מחוייבים לתקוע בשופר בראש השנה. אמנם בגמרא נלמדת דין זו ממה

שכתוב בתורה 'זכרון תרועה מקרא קודש', כלומר שישנם ימים שצריכים לתקוע בשופר 'תקעו בחדש שופר', וישנם ימים שהם צריכים רק להזכיר את ענין השופר, ואז יהי' רק 'זכרון תרועה'. ולפי זה יוצא שהמקור לכך שאין תוקעים בשופר הוא פסוק בתורה, ולא מדרבנן.

והתירוץ לזה הוא, כי בשנה שראש השנה חל בשבת, אז הרי גם כאשר כן תוקעים, הרי זו 'זכרון תרועה', היינו סוג נעלה של תרועה. כי 'תרועה' ענינה הוא מדת הגבורה, ותקיעות בראש השנה הם 'זכרון תרועה', היינו גבורה כפי שהיא בשורשו.

בזמן בית המקדש 'במקדש

היו תוקעים'

ובדרך זו יתבאר גם הטעם שבמקדש היו תוקעים בשופר גם כאשר לך בשבת, כי בבית המקדש היו הגבורות ממדריגה נעלה יותר. כי 'תרועה' קשור לענין של מדת הגבורה, וז'זכרון תרועה' הוא כפי שהיא בשורשה. לעתיד לבוא יהי' גילוי ה'תענוג העצמי הלתי מורגש'.

יתקע בשופר גדול

מדוע דחו מצוות עשה מן התורה משום חשש קל

שופר הגדול

ונקודת הביאור בזה הוא על פי דברי המדרש שבמתן תורה הי' גם 'קול השופר', והיא היתה שופר השמאלית של האיל שהקריב אברהם אבינו בעקידת יצחק. אמנם השופר הגדול הוא השופר של צד ימין.

תקיעה אחת

בספרים מבואר, אשר התקיעה גדולה שנוהגים לתקוע בסוף יום הכיפורים הוא כנגד התקיעה דלעתיד, שאז יתעוררו כל בני ישראל בתשובה.

מי הוא התוקע בשופר זו?

על פי דברים אלו יתבאר גם השאלה ששאלנו, מדוע לא נאמר בפסוק מי הוא התוקע בשופר. והתירוץ לזה הוא, כי כל שם הוא תואר על הקב"ה כפי שיורד ומתצמצם בבחינה והנהגה מסויימת. אך התעוררות זו באה מהקב"ה בכבודו ובעצמו, כפי שאין לו שום ציור או תמונה.

יתקע בשופר גדול

הפסוק האחרון שאנו אומרים בפסוקי שופרות הוא הפסוק הנאמר עלייד הנביא ישעי' "והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור, והנדחים בארץ מצרים וישתחוו לה' בהר הקודש בירושלים"³⁴.

בתורת החסידות מבואר, שבכלל ישנו 'שופר' סתם, והחידוש של זמן דלעתיד הוא שאז 'יתקע בשופר גדול'. ואכן, כל שופר מעורר באדם השומע את קולו התעוררות של יראת שמים, כלשון הכתוב "היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו", אך עדיין אין זה פועל התעוררות אצל ה'נדחים' וה'אובדים', אמנם שופר זו פועל על כולם, שכולם יחזרו בתשובה לה'.

ועלינו לדעת, מהי ענינה של שופר זו, ומה גדלות כוחה לפעול התעוררות גם אצל האובדים והנדחים. עוד צריך ביאור מי הוא התוקע בשופר זו, והרי בפסוק לא נאמר מי הוא התוקע.

³⁴ ישעי' כז, יג.

יודעי תרועה

בתשליך אומרים הפסוקים של 'מי כמוך' של יגמה"ר. וזה דין ומפשט לא רק על גשמיות אלא בעיקר על רוחניו, כמה יספיק בתורה וקדושה. במילא בראש השנה.

יודעי תרועה

אנו אומרים בתפלה 'אשרי העם יודעי תרועה' ולשמוע קול שופר'. כי אכן שופר הוא גזירת הכתוב, אבל רמז יש בו כלומר עורו ישנים מתרדמתכם וחזרו בתשובה. כי עניינו הפנימי של השופר הוא תשובה. וזהו"ע תרועה מלשון שבירה, לשבור את הישות שלו. וכן פירוש שני ב'תרועה', מלשון חיבה וריעות, לעורר חיבת הקב"ה לבני ישראל. וענין תקיעת שופר כולל שני עניינים אלו. וזהו ענין 'קול השופר'. תקעו תרצ"א, 'סה"מ קונטרסים א

בריאת אדם הראשון

ראש השנה בריאת אדה"ר. אדה"ר נברא יחידי ועל ידו נפעל שלימות בכל העולם ולא הי' מי שיסמוך עליו. לפיכך נברא יחידי, שביכולת כל אחד לפעול על כל העולם, ולכן לא יאמר האדם יסמוך על השני, וכח בלי גבול ניתנא אל האדם לעשות ככל יכלתו לשנות כל הבריאה.

קריאת התורה של ראש

השנה

לקוטי תורה, דרושים לר"ה נח, א-ב:

וכמו שאנו רואים שלא כל השנים שוים יש שנה טובה ומתוקה ויש כו' והיינו מחמת שינוי אופן האתעדל"ת שמשנה שעברה איך ומה שהיא וא"כ הרי בחי' ר"ה דעתה הוא בחי' דין ומפשט ואע"פ שהחסד גובר על הדין שלכן קורין פרשת העקידה ויעקוד אברהם את יצחק בנו שהוא סוד התגברות החסדים דאברהם על הגבורות דיצחק והמתקת הדין אעפ"כ אינו דומה ליום ראשון ממש שהי' חסד ממש שהרי ההמשכה היתה מצד עצמו כי חפץ חסד הוא כי לא היה עדיין מי שיעורר כו' וכנגד בחי' זו נאמר זכרון ליום ראשון זכר בלבד ליום ראשון במה שאעפ"כ הגבורות נמתקים אבל לא כשל יום ראשון ממש (וגם יש לומר פי' זכרון ליום ראשון שזוכרים ומעוררים את יום ראשון ומגבירים מדת החסד שבחי' יצחק יוכלל בבחי' אברהם אוהבי כו' וע' בזהר פ' ויקרא (דף י"ח ע"א) ובפ' הרמ"ז שם ועמ"ש לקמן בד"ה ביום השע"צ בפ' זכרון ליום ראשון ובפי' זה היום (כו')

'לעברך בברית', מתפרשת גם
מלשון 'עירוב', שבני ישראל
מתאחדים כאחד,

עוד מבואר תוכן כריתות ברית זו,
אשר ענינו הוא חיבור העולם
והקב"ה.

הפסוק ממשיך, אשר המצב הזה,
שכולם הם ביחד, אינו בזה
משווים את כולם כאחד, אלא
שכל אחד יש לו עדיין המעלות
המיוחדות שלו, ובכל זה
מתאחדים כאחד. והיינו, שלכל
אחד ואחד יש לו המעלות שלו,
וכל אחד צריך לנצל הכשרונות
שלו לשלימותן.

ועוד בזה, אשר כיון שכולם
מתאחדים, הרי כל אחד צריך
לפעול על השני, הראשיכם
שבטיכם פועל על חוטבי עציך
ושואבי מימימך, ולאידך, גם
הראשיכם שבטיכם יכול הוא
ללמוד על מעשיו מהפשיטות
ששורה אצל חוטבי העצים.

לקוטי תורה נצבים אתם נצבים תשי"ב.
מכתב כללי תשל"ב. לקוטי שיחות חלק
ב?

איתא בחז"ל ש'היום' קאי על
ראש השנה, ואתם נצבם הוא
ההכנה לראש השנה.

תוכן הפסוק, 'אתם נצבים' מורה
גם על אופן ההכנה לראש השנה,
שהוא באופן שיהיו בני ישראל
עומדים ונצבים, לעברך בברית,
לכרות ברית עם הקב"ה.

אתם נצבים היום 'כולכם' מורה
גם על אופן ההכנה, שריכים
להיות 'כולכם', כל בני ישראל
יחד. כי רק בזה יתכן לקבל עול
מלכות ה'.

על זה דרשו 'ויהי בישורון מלך
בהתאסף ראשי עם יחד שבטי
ישראל' אשר הדרך להכתיר את
הקב"ה כמלך, הוא רק על ידי זה
שבתחלה 'יחד שבטי ישראל' שכל
בני ישראל מתאחדים.

ואיך מתאחדים – הנה האחדות
הוא בזה אשר כולם מוכנים
לעבור בברית ה' אלקיך. כי מצד
מדריגת ההבנה או מדות, הרי כל
אחד שונה מחבירו. רק על ידי זה
שכולם מתאחדים מגלים הם
אחדות אמיתית.

אל ה', הוא מעלת האתכפיא,
שכופף רצונותיו לקדושה⁴⁰.

ועל ידי העבודה שבשתי עינים
אלו, המעלה של פשטות, והמעלה
בזה שכופף עצמו לה', הרי זה
מעורר למעלה אור חדש על
העולם, כפי שנתבאר שבכל שנה
יורד אור חדש נעלה שלא האיר
מעולם⁴¹, עד שממשיכים למטה
גילוי אור הקדושה, ובזה נשלם
כוונת הבריאה שהעולם יהי' דירה
לו ית', בבנין בית המקדש ע"י
משיח צדקנו, במהרה בימינו אמן.

"יעל פשוט" או "זכרים כפופות"

ישנם שני דעות בענין שופר, באם
השופר צריך להיות "יעל
פשוט"³⁵, שהוא "שופר של יעל,
שקרנו ארוך ופשוט"³⁶, או "זכרים
כפופים"³⁷ שהוא "אילים, שסתמן
כופין"³⁸.

ושניהם הם דעות בתורה, "אלו
ואלו דברי אלקים חיים", ולכן גם
היום שתוקעין בזכרים כפופים,
ישנם ב' עינים אלו בעבודה
רוחניות, בתוכן העבודה של ראש
השנה. ושני דינים

"יעל פשוט", כדברי הגמרא אשר
"כמה דפשיט מעלי טפיו"³⁹, הוא
רוחניות העינים בעבודת ה',
אשר האדם צריך לפשוט עצמו
מכל רצונותיו הפרטיים, ולמסור
עצמו לגמרי אל ה' מתוך פשיטות
נפשו. אשר על ידי פשטות האדם
ממשיך הוא את המדריגות הכי
נעלות ופשטות למעלה.

ו"זכרים כפופים", שעל האדם
לכפוף כל רצונותיו שיש לו לה',
ו"זכרים כפופים", שכל רצונותיו
החזקים [זכרים מלשון כח], הוא
מוסר אל ה', שזה שכופף עצמו

³⁵ משנה ראש השנה ג, ג.

³⁶ רש"י על אתר.

³⁷ ר"ה פ"ג משנה ה.

³⁸ רש"י על אתר.

³⁹ ר"ה כו, ב.

⁴⁰ ד"ה אני לודי תרצ"ג. ד"ה וביום שמחתכם
תש"מ.

⁴¹ תניא אגה"ק סימן יד.